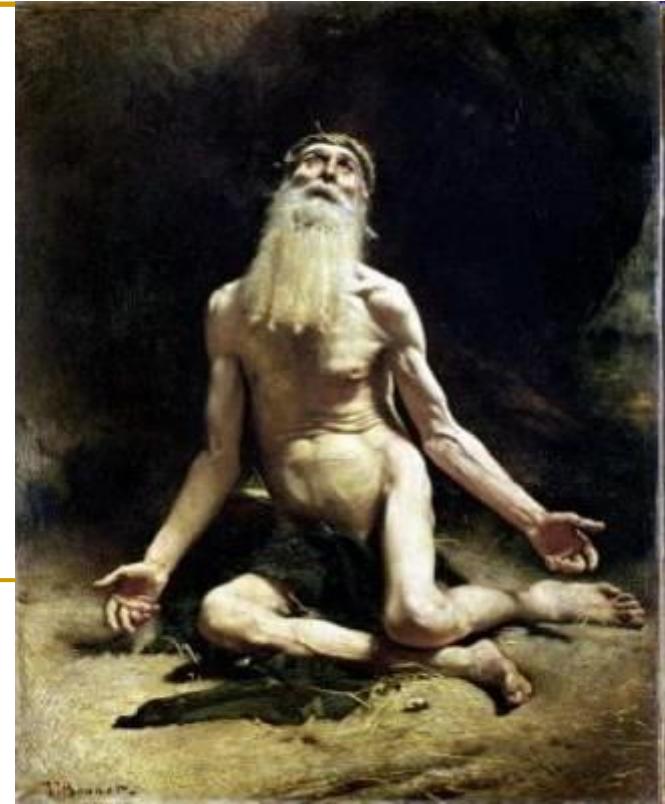

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P15

Knjiga o Jobu

*Pravednik-patnik
u potrazi za Božjim
odgovorom*

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of Toronto

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P15
amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Biblijska egzegeza: Psalmi i Mudrosne knjige

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

Ljetni semestar ak. g. 2020./21.

Niko Bilić SJ

amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Tko je Job

- Job 1,1:
  - Neki čovjek iz zemlje Us (Post 22,21; Tuž 4,21) imenom **Job** אִיּוֹב 'ijjôb
    - = “Gdje je otac?” 'ajja- 'abu (akad.); hebr. “učiniti neprijateljem”
    - Sin istoka (1,3)
      - + Noa i Daniel (Ez 14,14)
    - Općeljudske teme kao Post 1-11
  - יהוה u Job 1,21; 12,9
    - “יהוה dao, uzeo” (1,21)
    - “ruka Božja (KS)” 12,9
“ruka Gospodnja” (Šarić)
  - Prema djeci (1,5)?
    - Paljenice za 7 sinova
- karakter u 1,1.8; 2,3?
  - čestit, pošten (osobni integritet),
  - prav,
  - bogobojazan,
  - kloni se zla (1,1.8; 2,3)
  - + Božji sluga (1,8; 2,3)

Uvod – zemaljski

■ Jobovska zla (1,14.16.17.19)

- Sluge i krupna stoka (1,14)
- Sluge i sitna stoka (16)
- Sluge i deve (17)
- Djeca (19)

■ Novo stanje sažeto u 1,21

- Gol (Job 1,21 – Post 3,10)
- bez stoke, pastira, djece

■ Prva Jobova reakcija u 1,20-22:

- žalost,
- klanjanje Bogu,
- blagoslov (usp. Post 12.14)

■ Čovjek na sliku Božju

■ Novo zlo u 2,7?

- Bolest, osobni život

■ Središnje pitanje u 2,9?

- Jobova žena:
Još u čestitosti? (2,9)
- *Kakva korist?* (Prop 1,3)

■ Bez žene – sam (usp. Post 2s)

Gornja pozornica

- nebesko vijeće: npr. יהוה u 1,8?
- “*sluga moj Job... ”* (usp. 1,1; 2,3)
- שָׂטָן *śāṭān* Protivnik u 1,9?
- “Zar se *uzalud* boji Boga?”
  - חַנְמ h̄inam (1,9); Uzalud izazvao (2,3)
  - Kakva mu korist? (Prop 1,3)
  - Čija *ruka* u 1,11s; 2,5s? U čijoj *vlasti*?
- Izazov: “**Pruži ruku**” (1,11; 2,5)
  - = Božja ruka – Satan govori o Božjoj vlasti
- 3x “U tvojoj je ruci” (1,12 [2x]; 2,6) – Božji govor
  - = stanje stvari (usp. Post 3)

Podignite, vrata (Ps 24)

A musical score for a hymn. The key signature is F major (one sharp). The time signature is common time (indicated by '4'). The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are written below the notes, corresponding to the chords: D, A, Hm, A, G, A, D.

D   A   Hm   A   G   A   D

Po-dig-ni-te vra-ta   nad-vrat-ni-ke svo-je   do-la-zí slav - ni   kralj!

Zemaljski razgovori

- tri kruga – Job 3-31
  - prijatelji: 2,11
– koliko, odakle, nakana?
- Elifaz, Bildad, Sofar
  - međunarodni,
dolaze *utješiti* (2,11)
  - *Prije razgovora u 2,13?*
- Šute, na zemlji, 7 dana (2,13)
  - *Tko počinje razgovor (c3)?*
- Job prvi progovara c3
  - *Što čine prijatelji, npr. 5,7*
- optužbom množe patnju
(npr. “čovjek rađa muku” 5,7)
- Bez argumenata od c26

Ilya Repin. *Job i prijatelji* 1869. Ulje na platnu.
The Russian Museum, St. Petersburg

- Job 32-37:
  - Elihuov monolog
    - Dvije pozornice spaja molitva npr. 7,17
    - Što je čovjek da ga toliko *ti cijeniš*, da je srcu *tvojem* tako prirastao
  - Upravni govor – hebrejska poezija

Živi Otkupitelj

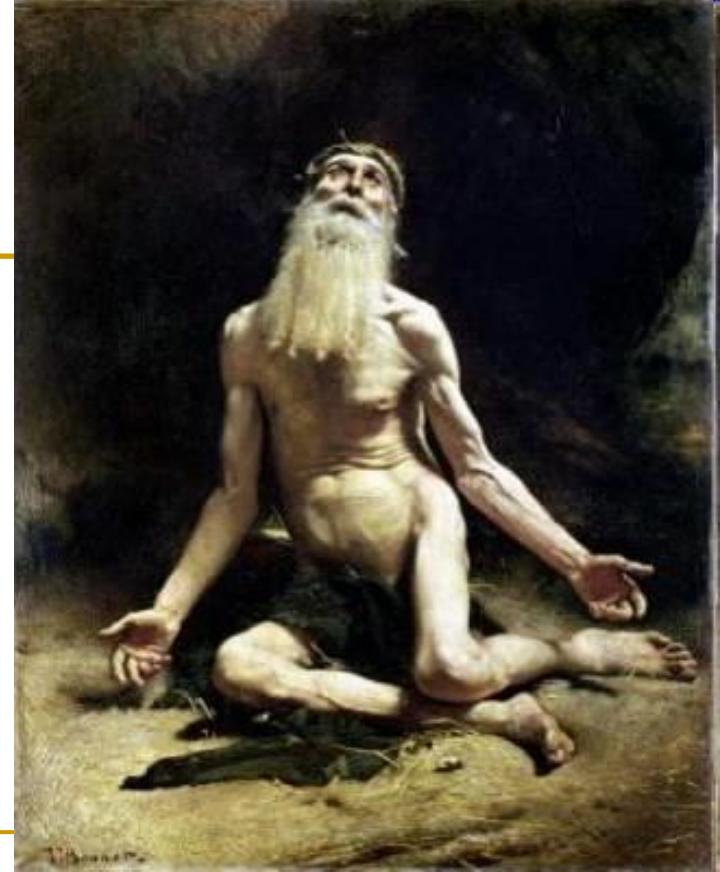
- Čuveni tekst – Job 19,25–27
- Okvir: v21s.28s
  - Smilujte mi se... (21s)
  - Saznat ćete da ima suda... (28s)
  - = riječi prijateljima (2. lice mn.)
- Uvod – Jobova želja: v23s
  - O kad bi se moje riječi...
  - na vječan spomen uklesale
- Spoznaja u v25:
  - “moj Otkupitelj je živ” (v25)
לֹא־go'el
- Nada u v26s:
- “gledat ću Boga” (v26),
mojim očima nije stranac (v27)

- *otkupitelj* opisan u Lev 25,25:
- “Ako brat proda očevinu, neka njegov najbliži izbavitelj otkupi” (Lev 25,25)
  - U c19 patnja preobražava i preobražena je ⇔ prije:
- Jobovo oko plače (Job 16,20)
- smrt mu je kraj (c3)

Job u razgovoru s Bogom

Job 38,1–42,6

Leon Bonnat, Job The Lilith Gallery of
Toronto

Višestruk Božji odgovor

- **1) Prvi odgovor 38,1–42,6**
  - Tko govori u 38,1; 40,1; 40,6?
- **“i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)**
  - Tko govori u 40,3; 42,1?
- **“i odgovori Job” (40,3; 42,1)**
  - Kako Job odgovara poslije 39,30; u 40,4; 42,4?
- **Šutnja →**
- → Volja za šutnjom:
“ruku na usta” (40,4)
- → Poučljivost: “pouči me!” (42,4)

Lord answering Job out of the whirlwind,
BLAKE, William (1805-06), Akvarel,
Morgan Library, New York

- **2) Kome i kako Bog govori u 42,7–9?**
- **Elifazu**
- negativna procjena

Struktura 38,1–42,6

- 3 Božja govora Jobu i 2 Jobova odgovora:
  - יהוה: 38s
  - יהוה: 40,1s
  - ⇄ Job: 40,3–5
  - יהוה: 40,6–41,26
  - ⇄ Job: 42,1–6
    - 3x “i odgovori יהוה Jobu” (38,1; 40,1; 40,6)
    - 2x “i odgovori Job” (40,3; 42,1)

Konačan odgovor

- 3) u 42,10-17: Epilog
- vanjski preokret (42,10):
שׁוֹב שָׁבוֹת *šub šebut*
“preokrenuti sudbinu”
  - povijesno iskustvo Izraela:
usp. 8x Jr 29,14; 30,3.18;
31,23; 32,44; 33,7.11.26
  - *Koliko dugo Job živi (42,16)?*
- **140 godina (42,16)**
  - *U kakvom je stanju Job u 42,6?*
- još uvijek u prahu i pepelu
  - *Na kojoj je “pozornici” Job od 38,1?*
- nebesko vijeće, gornja pozornica

ברכי נפשי את יהוה

barahi nafši et Adonaj (Ps 103)

melodija: donje note

Musical notation for the first line of the hymn. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature is common time (4/4). The melody consists of quarter notes and eighth notes. The notes are labeled with letters above the staff: E, H⁷, and Cism. The lyrics are: [ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj,]

Musical notation for the second line of the hymn. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature is common time (4/4). The melody consists of quarter notes and eighth notes. The notes are labeled with letters above the staff: A, Fism, H7, and E. The lyrics are: ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj!]

Blagoslavljaj, dušo moja,

Blagoslavljaj Gospodina!

Nov Jobov položaj

- Jobova želja iz npr. 9,16; 31,35
- “O kad bi se na moj zov i odazvao” (9,16)
- “na Svesilnom je da mi odgovori!” (31,35)
  - Tko govori i kako u 7,12; 30,20; 38,4?
- “stražu si nada mnom postavio” – Job (7,12) I. Meštrović, Job
- “k tebi vičem, pred tobom stojim” – Job (30,20)
- “Gdje si bio kad zemlju utemeljih?” – Bog (38,4)
- Tko zamračuje Božju misao? (38,2; 42,3)
  - Bog (38,2), Job (42,3)

Otvoreno sučeljenje

- 1. *taršî ‘enî* Job 10,2 ⇔ 40,8
  - “ti me proglašavaš zlikovcem”
- Job Bogu 10,2 ⇔ Bog Jobu 40,8
  - KS: “suditi” (10,2)
↔ “okriviti” (40,8)
- 2. Bog stavlja patnju u kontekst stvaranja svijeta i smisla ljudske egzistencije
- Kao Job u c3
  - *Što to znači?*
- Bog sluša otpočetka

Gonzalo Carrasco, Job on the Dunghill. Oil on canvas, 1881.
Museo Nacional

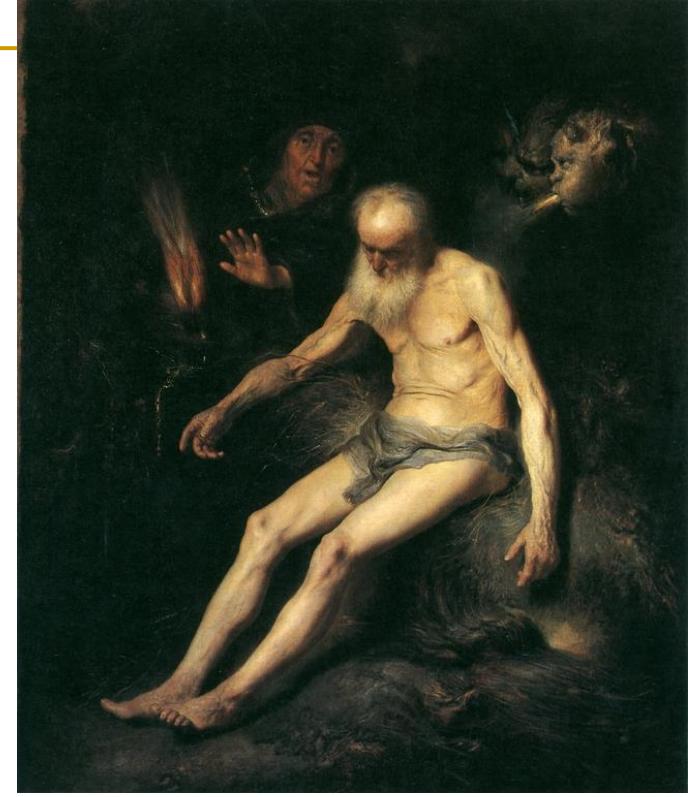
Poput proroka?

- Kako se Bog objavljuje Iliji u 1 Kr 19,12?
- šapat blagog lahora
- Kako se Bog 2x obraća Iliji u 19,9.13?
- 2x pitanje
- “Što ćeš ti ovdje?”

- Želja Ilijina u 19,4?
- “uzmi dušu moju” (4)
- 2x isti odgovor (1 Kr 19,10.14)
- Job 38,1; 40,6
- u oluji
- 2x Jobu u 38,3; 40,7
- 2x naredba, izazov
- “opaši svoje bokove...!”

- Jobova želja u 3,11?
- “Što ne umrijeh...” (3,11)
- Šutnja > volja za šutnjom (40,4s) > poučljivost (42,2)

Jobova utjeha

- Osjećaj u 42,6?
- “Kajem se” (?)
- **נִחַם niham** ražaliti se – utjeha?
  - Usp. 2,11; 7,13; 16,2; 21,34; 29,25; 42,11:
- prijatelji žele utješiti Joba (2,11)
- nadao se utjehi od ležaja (7,13)
- prijatelji ga ne mogu utješiti (16,2; 21,34)
- bio je drugima utjeha (29,25)
- rodbina naknadno tješi (42,11)
  - Ukupno 7x

Jan Lievens, Job on the Dunghill, 1631

Jobovo oko

- **‘ênî עיני “moje oko (oči)”**
16,20 ⇔ 42,5
  - pred Bogom sa suzama (16,20)
    - Š., KS: “suze moje”
  - sada ga vidi (42,5)
- **Moje oko + ראה ra’â “vidjeti”:**
  - Čežnja u 19,27?
- **“Njega ču gledati, svojim očima...”**
  - Ostvarenje u 42,5?
- **“sada te oko moje vidi” (42,5)**

